

Summary

An isolated Upper Paleolithic artefact – a patinated blade made of erratic flint – was found in 2022 during a surface survey in Černotín (Hluzov cadastral area, Přerov District) in ‘Hluzovský kopec’ (Fig. 5) field near the 361 m elevation marker (plot No. 298/2).

Zdeněk Schenk

Dolní Cerekev (k. ú. Spělov, okr. Jihlava) „Příčník“; Spělov II.

Pozdní paleolit. Sídliště. Náhodný zásah/nález. Průzkum. Uložení nálezu: 1 ks dočasně u autora zprávy, 3 ks dočasně u nálezce.

Lokalizace: WGS-84: 49.3277897N, 15.4351533E

Okolo r. 1988 vyzdvihl místní rodák P. Fexa na poli nad rybníkem v poloze „Příčník“, na nízkém návrší nad řekou Jihlavou, čtyři kusy retušované štípané industrie. Podle nálezce bylo na poli „pazourků“ na desítky, ale on podle svých slov bral do sbírkové vitríny jen kusy retušované a tvarem nebo surovinou líbivé. Z jeho jediného výběrového sběru pochází lehce přepálené škrabadlo z radiolaritu, opotřebované škrabadlo z krakelovaného rohovce typu Krumlovský les, varieta I (obr. 6) a retušovaný úštěp ze silicitu typu čokoláda. Nejvýraznějším kusem v drobné výběrové kolekci je hrůtek s otupeným bokem z rohovce typu Krumlovský les, varieta II (obr. 6). Za určení surovin děkuji A. Přichystalovi.

Tato lokalita byla v roce 2015 publikována J. Eignerem a jeho spolupracovníky (Eigner et al. 2015), kteří zde našli za tři sběry v letech 2010 a 2012–2013 dalších 71 kusů štípané industrie (z toho 11 nástrojů a retušovaných artefaktů), kterou na základě tří rydel a surovinového spektra s převahou importů zařadili do pozdního paleolitu.

Literatura

Eigner, J., Bartík, J., Petr, L. 2015: Předneolitické osídlení horního Pohlaví. K nálezovému potenciálu česko-moravské periferie. *Acta Musei Moraviae, Scientiae sociales C*(1), 33–95.

Obr. 6. Spělov. Škrabadlo a hrůtek s otupeným bokem. Foto P. Šmacha.

Fig. 6. Spělov. An endscraper and a backed point. Photo by P. Šmacha.

Summary

A small collection of the Late Paleolithic chipped industry, including endscrapers, a retouched flake and a backed point (Fig. 6), was discovered in ‘Příčník’ field (Spělov II site) in Dolní Cerekev (Jihlava District).

Petr Šmacha

Dolní Věstonice (okr. Břeclav)

„Nad Silnicí“; Dolní Věstonice I, parc. č. 2424.

Střední fáze mladého paleolitu. Plošný odkryv. Badatelský výzkum. Uložení nálezu: Archeologický ústav AV ČR Brno, v. v. i.

Lokalizace: WGS-84: 48.8798844N, 16.6690575E

V roce 2022 proběhl v rámci zapojení Střediska pro paleolit a paleoantropologii Archeologického ústavu AV ČR, Brno, v. v. i., do projektu ERC „MAMBA“ rozsáhlý výzkum na klasické gravettské lokalitě Dolní Věstonice I (Absolon 1938; Bohmers 1941; Klíma 1983; Svoboda et al. 2018), který se zaměřil na část rozsáhlé mamutí skládky, nacházející se na východním okraji naleziště. Její polohu známe ne z neznámějších objevů Karla Absolona (Oliva 2014), ale z exkavací Bohuslava Klímy v letech 1949 a 1968–1969 (Klíma 1963; 1969), z nichž poslední byla zatím nejrozsáhlejší. Nové otevření vrstev bylo vyvoláno potřebou získání nového archeozoologického materiálu pro výzkum archaické DNA, stabilních izotopů, rekonstrukce paleoenvironmentu a paleodemografického modelování. Cílem projektu je zjistit, proč a jak se tyto skládky vytvářely, a jaká byla jejich funkce z hlediska sídelních a subsistenčních strategií skupin lovců-sběračů, pohybujících se v oblasti mezi jižním Polskem, Moravou a Dolním Rakouskem v období před 35 až 25 tisíci lety.

Prvním úkolem bylo nalezení původního místa sondy z roku 1969, jelikož její absolutní souřadnice nebyly vzhledem k okolnostem zaznamenány. Vcelku rychle byl lokalizován východní okraj a následně byly vytyčeny sondy 1A a 1B. Dalším odkryvem byly odhaleny okraje výzkumu z roku 1949, které definovaly severní okraj skládky mamutích kostí. Samotná exkavace vrstev byla komplikována jejich výrazným svahovým posunem, který na lokalitě probíhá dodnes. Archeologické práce na lokalitě znepříjemňovalo počasí s extrémními letními teplotami a bleskovými přeháňkami, které několikrát zaplavily výzkumné sondy a způsobily tak výrazné opoždění ukončení terénních prací. I přes tyto komplikace se za účasti studentů, výzkumníků a týmů z více než deseti zemí zdárně podařilo zdokumentovat a vyzvednout odkryté nálezové situace a výzkum úspěšně ukončit (obr. 7).

V průběhu výzkumu bylo odhaleno celkem šest stratigrafických jednotek, bohatých na osteologický materiál, méně už na štípanou industrii. Vznik těchto vrstev byl nejspíše antropogenního původu, nálezová situace však odpovídala jejich přemístění v důsledku svahových posunů na lokalitě. Z movitých nálezů byl nejpočetnější osteologický materiál, který byl velice špatně zachován. Tento stav může být způsoben svahovými posuny,

Obr. 7. Dolní Věstonice. Celkový pohled na plochu výzkumu. Foto D. Chlachula.

Fig. 7. Dolní Věstonice. View of the excavation area. Photo by D. Chlachula.

chemickým složením půdy a možná také kolísáním hladiny spodní vody ve vrstvách. Celkově výzkum poskytl několik tisíc kusů kostí, zubů, klů a jejich fragmentů zvířecích druhů běžně nacházených na této lokalitě (Wilczyński et al. 2015) a na dalších nalezištích v tomto regionu (Svoboda 2016). Předběžně je identifikovaný mamut, nosorožec, kůň, sob, vlk a liška (obr. 8). Štípaná industrie, bez bližšího chrono-typologického určení, se vyskytovala pouze v řádu několik desítek kusů. Detailnější data a vyhodnocení přinese až finální zpracování nově získaného materiálu v rámci plnění dílčích i hlavních cílů ERC projektu.

Výzkum lokality Dolní Věstonice I byl podpořen ERC Consolidator Grantem „MAMBA – Exploring Mammoth Bone Accumulations In Central Europe“, reg. č. 101045245.

Literatura

- Absolon, K. 1938:** Výzkum diluviální stanice lovců mamutů v Dolních Věstonicích na Pavlovských kopcích na Moravě. Pracovní zpráva za první rok 1924. Brno: Barvič a Novotný.
- Bohmers, A. 1941:** Die Ausgrabungen bei Unter-Wisternitz. *Forschungen und Fortschritte* XVII, 21–22.
- Klíma, B. 1963:** Dolní Věstonice. Výzkum tábořiště lovců mamutů v letech 1947–1952. *Monumenta archaeologica* 2. Praha: Nakladatelství Československé akademie věd.
- Klíma, B. 1969:** Die grosse Anhöpfung von Mammutknochen in Dolní Věstonice. Praha: Academia.
- Klíma, B. 1983:** Dolní Věstonice. Tábořiště lovců mamutů. Praha: Academia.
- Oliva, M. 2014:** Dolní Věstonice I (1922–1942): Hans Freising – Karel Absolon – Assien Bohmers. *Anthropos* 37, N. S. 29. Brno: Moravské zemské muzeum.
- Svoboda, J. 2016:** Dolní Věstonice – Pavlov. Praha: Academia.
- Svoboda, J., Novák, M., Sázelová, S., Hladilová, Š., Škrdla, P. 2018:** Dolní Věstonice I. Excavations 1990–1993. *Přehled výzkumů* 59(1), 35–67. Dostupné také z: https://www.arub.cz/prehled-vydanych-cisel/PV-59-1_Svoboda_et_al.pdf.
- Wilczyński, J., Wojtal, P., Roblíčková, M., Oliva, M. 2015:** Dolní Věstonice I (Pavlovian, Czech Republic). Results of zooarchaeological studies of the animal remains discovered on the campsite (excavation 1924–52). *Quaternary International* 379, 58–70. DOI 10.1016/j.quaint.2015.05.059.

Obr. 8. Dolní Věstonice. Kumulace kostí ve vrstvě. Foto D. Chlachula.

Fig. 8. Dolní Věstonice. Bone accumulation in the layer. Photo by D. Chlachula.

Summary

In the late summer of 2022, extensive scientific excavation was carried out at the Dolní Věstonice I site (Břeclav District) as a part of the ERC MAMBA project (Fig. 7). The project focuses on the formation of mammoth bone deposits at the Early Paleolithic sites of Central Europe. The goal of the excavation was to revise and better define the spatial characteristics of the mammoth bone deposit and gather new material for specialised analyses. The six identified layers were rich in faunal remains of different herbivorous and carnivorous species, with a significant predominance of mammoth bones, teeth, tusks, and their fragments (Fig. 8). The lithic material was represented in a very small amount. The newly acquired material will be the subject of detailed processing and analyses in order to fulfil the ERC project goals.

Martin Novák, Soňa Boriová, Ondřej Herčík, Dominik Chlachula

Fulnek (k. ú. Stachovice, okr. Nový Jičín) „Obora“; Stachovice I.

Paleolit. Sídliště. Povrchový sběr. Badatelský výzkum. Uložení nálezu: dočasně u autora zprávy.

Lokalizace: WGS-84: 49.6985997N, 17.9156403E

Lokalitu objevil autor článku v květnu 1996. Rozprostírá se západním směrem nedaleko obce Stachovice u Fulneku. Sídliště se nachází na okraji břidlicového lomu přibližně 40 m. nad okolním terénem. Zkoumaná plocha byla do roku 2010 příležitostně zemědělsky obdělávána, od té doby do současnosti je ale trvale zatravněna. Členy Archeologického klubu v Příboře (AK) bylo odtud získáno okolo 1000 kusů štípané silicové industrie, jejíž část byla zpracována v diplomové magisterské práci R. Jelínkové (Jelínková 2007) a také v náleзовých zprávách publikovaných členy AK (Diviš, Fryč 1999). V počtu nálezů z období mladého paleolitu se řadí tato lokalita na první místo na Novojičínsku. Na tabulce je zobrazeno dvanáct nejvýraznějších bíle patinovaných artefaktů, které pocházejí z posledních sběrů: hrot na úštěpu se zbytkem kůry (obr. 9: 1), škrabadlo na úštěpu s vrubem (obr. 9: 2), škrabadlo na úštěpu s obvodovou retuší a prošlé žárem ohně (obr. 9: 3), zlomek retušovaného nástroje (obr. 9: 4), škrabadla na úštěpu (obr. 9: 5, 6), škrabadlo na čepeli (obr. 9: 7), škrabadlo na úštěpu s vrubem (obr. 9: 8), rydlo (obr. 9: 9, 11), kanelované rydlo (obr. 9: 10) a drobný vrták na úštěpu (obr. 9: 12). Závěrem je možno položit otázku, zdali nejsou některé nástroje staršího původu, a to z období středního paleolitu.

Literatura

- Diviš, J., Fryč, D. 1999:** Stachovice (okr. Nový Jičín). *Přehled výzkumů* 39 (1995–1996), 270–273.
- Jelínková, R. 2007:** *Paleolitické nálezy z území bývalých soudních okresů Bílovec, Fulnek a Klimkovice*. Rkp. magisterské diplomové práce. Slezská univerzita v Opavě. Filozoficko-přírodovědecká fakulta. Ústav archeologie. Uloženo: Univerzitní knihovna Slezské univerzity.

Summary

A new set of white patinated artefacts (Fig. 9) was recently collected in Fulnek (Stachovice cadastral area, Nový Jičín District).

Daniel Fryč